

juni 1971

Kunstwerk van de maand

Het afgebeelde kostuum met accessoires is gedurende de maand juni geëxposeerd in de hal van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1 (Buslijn 2).

japon met accessoires

Japon van changeant taftzijde,
ca. 1830, inv. nr. 13530
Bruikleen van de Technische
Hogeschool afd. Bouwkunde, Delft.
Met shawl, inv. nr. 12485
Kam, inv. nr. 4397
Oorhangers, inv. nr. 6561
Schoenen, inv. nr. 4413

In de jaren '20 van de vorige eeuw ontwikkelt de mode voor de vrouw zich van ingetogenheid tot uitbundigheid en overdaad. Begin 1820 vertoont de kleding een sober silhouet. Het kapsel heeft een bescheiden omvang. De rok reikt vrijwel tot de grond. De Hoog-Romantiek heeft ook in de mode een opvallende levendigheid gebracht. Omstreeks 1830 geven de wijde voetvrije rokken de dame een sierlijke, zwerige gang. Volumineuze mouwen en kapsels zorgen voor het evenwicht. In Nederland overheerst de franse invloed op modegebied. Van de bronsgroene zijden japon zijn de verschillende onderdelen dan ook te vinden in het Parijse *Journal des Dames et des Modes*, en wel in de jaargangen 1828/30. Changeants komen herfst 1829 van de ene dag op de andere meer in de mode. De japon heeft waarschijnlijk een bijbehorende ceintuur gehad. Sterk gesteven katoenen pofmouwten, die met bandjes binnen in de armsgaten zijn gestrikt, ondersteunen de mouwkoppen. De japon sluit op de rug met haken en trensjes aan het lijfje en een split in de rok. Lijfje en mouwen zijn gevoerd met grauwe katoen. Het naaiwerk is met fijne steekjes uitgevoerd.

Een dergelijke japon komt ook voor op het portret van een onbekende dame door J. A. Kruseman uit 1829 (zie *Openbaar Kunstbezit VIII*, 23). Zoals zoveel vrouwen vooral in de periode 1800/35 laat zij zich vereeuwigen met haar mooiste kashmir shawl. De shawl, die wij als accessoire hebben gekozen is waarschijnlijk van engels fabrikaat. Wel zijn kashmir patronen (bestaande uit gestileerde pijnappels met omgekrulde top, „palmen” genaamd) verwerkt op een ondergrond van ivorkleurige zijde. De europese shawl met kashmir patronen werd eveneens kashmir shawl genoemd en was ook vrij kostbaar. De grote opengewerkte schildpad kam is maar enkele jaren in de mode geweest, nl. van ongeveer 1828 tot 1833. De kam ondersteunt de chignon, die vaak de vorm van een gevlochten mandje krijgt. De gedurfde omvang van de kam past geheel in de romantische jaren. De overigens zeer fraaie ornamenten zijn iets minder origineel; ze bestaan nog uit spiralen, rozetten, ranken en een antieke vaas. „Nous avons vu des peignes d'écaille, dont les ornemens à jour, comme ceux en relief, étaient d'une pureté de travail et d'une élégance de dessin remarquables” (*Journal des Dames* 1828); tot die kammen zou deze, die wellicht ook uit Frankrijk afkomstig is, zeker behoord kunnen hebben. De oorhangers van donkerblond à jour gevlochten haar zijn gemaakt naar een voorbeeld uit 1822 in het handwerktijdschrift *Penelope*. Van de smalle satijnen schoentjes is in deze tijd de kruising van de bandjes te zien. Op het etiket in één van de schoentjes staat de naam van Dufossée te Parijs.